

Butlletí de la Societat Catalana de Pedagogia

Núm. 6

febrer 2006

Activitats de la Societat

El passat dia 18 de gener, Conferència del Sr. Ramón Núñez, director dels Museus d'A Coruña, sobre *De cómo la ciencia se hace cultura. El caso de A Coruña*

Els dies 30 i 31 de gener, organitzat conjuntament amb el Grup d'Investigació i Assessorament Didàctics (GIAD) ha tingut lloc a la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona el II Seminari d'Investigació Didàctica sobre la Transdisciplinarietat a la recerca i a la formació. Hi ha intervingut els professors M. Càndida Moraes i Gaston Pineau, de les universitats Pontifícia Catòlica de Sao Paulo i de Tours respectivament.

Dins del Cicle *L'educació en un món en canvi: del s. XX al XXI. Commemoració del 40 aniversari de l'inici de les escoles de la Fundació Escoles Garbí* s'han tingut les conferències de Josep González-Agàpito, Montserrat Morales i Martí Teixidó, el dimarts 17 de gener, sobre el tema: *L'educació a Catalunya de Pere Vergés a avui*.

El 21 de febrer, taula rodona sobre Vigència d'un model educatiu basat en el coneixement i el civisme, amb els ponents Josep Maria Ainaud de Lasarte, Oriol Bohigas, Salvador Giner i Elvira Ontañón, moderats per Santiago Tarín.

Els propers actes seran els dies 21 de març, 25 d'abril i 23 de maig, tal com consta a la invitació enviada.

Notícies de la pàgina web: la millora de la pàgina suposa ara la publicació de la relació de socis i sòcies en forma de directori. Hi ha la possibilitat d'incloure-hi una breu informació sobre cadascú. S'enviarà a tothom una fitxa per omplir les seves dades qui ho desitgi.

Notícies d'educació

El Pacte Nacional per l'Educació està a punt de ser signat per les instàncies implicades. A finals de gener s'estava pendent de l'acord de finançament. Els sindicats demanen més dotació de professorat per dur a terme la sisena hora als centres públics.

Expodidàctica. Saló dels Recursos per a l'Educació, a la Fira de Barcelona, Montjuïc, 23 a 25 de març de 2006. Dins les Jornades didàctiques, recomanem la conferència de Martí Teixidó, vicepresident de l'SCP, sobre: *La vida a l'escola. La participació i la relació amb l'entorn*.

Amb motiu de la presentació del llibre de Joaquim Prats i Francesc Raventós que es comenta més endavant, el diari català editat en anglès *Catalonia today*, del 19 de gener, recull unes extenses declaracions del president de l'SCP, Lluís Busquets on comenta també l'estat de l'educació al nostre país. Comença per admetre que els nivells assolits aquí estan per sota de molts països europeus, creu que milloraran però, en la seva opinió, aquest creixement pot portar un temps perllongat. Una de les idees que es destaquen és el desig que els polítics no facin servir l'educació com a eina política ni ideològica.

França prohibeix l'ús dels mètodes globals d'ensenyament de la lectura i recomana l'ús dels enfocaments sintètics sil·làbics (*La Vanguardia*, 12-2005, *Le Monde*, 6-1-2006)

Premis d'educació i premis a pedagogs

Expodidàctica convoca els premis Innova per al reconeixement i la promoció del vessant didàctic, creatiu i innovador de qualsevol producte o servei adreçat a la comunitat educativa: <http://www.inform.es>

Emili Teixidor (Roda de Ter, 1933) ha rebut el VI Premi Periodístic sobre Lectura que concedeix la *Fundación Germán Sánchez Ruipérez*, per un article publicat a *La Vanguardia* i titulat: *Estrategias del deseo o trucos para leer*. Amb aquest motiu, el premiat ha aparegut diferents vegades a la premsa i a la televisió per parlar d'estratègies per fer llegir que utilitzava quan es dedicava a la docència. Una que va explicar era portar tres llibres a classe i dir a l'alumnat que només en parlaria de dos ja que el tercer era massa profund per a la seva edat. Com a resultat, es despertava un interès especial pel tercer precisament. Amb els més petits de 8 anys, deia l'Emili Teixidor, n'hi ha prou amb tenir uns **bons mestres i uns bons pares**.

La Creu de Sant Jordi ha estat concedida, entre altres, a la Fundació Patronat de les Escoles La Salle de Cassà de la Selva, al Col·legi Públic Sant Jaume d'Almoines de La Safor, a l'Institut Químic de Sarrià... També a Federico Mayor Zaragoza, exdirector general de la Unesco, Joan Solà i Cortassa, Francesc Ferrer i Gironès per les seves trajectòries en defensa de la cultura i de la llengua.

Congressos , cursos i seminaris

Congrés de la Societat Europea d'Educació Comparada (CESE) del 3 al 6 de juliol de 2006, a Granada. Sobre el tema: Coneixement i educació en situació de canvi: comunitats, societats de la informació i mobilitats. El món a Europa - Europa en el món. Més informació a: <http://www.cese2006.org>

Training Teachers for the Multicultural Classroom at University: L'experiència Erasmus. Implicacions per a l'ensenyament universitari actual. 16 i 17 de març de 2006, Universitat de Granada.

III Congrés Català de Joves Sociòlegs i Sociòlogues els dies 28 i 29 d'abril de 2006, a la Facultat d'Econòmiques de la Universitat de Barcelona. Informació a: <http://www.sociologiajove.org>

El Segon Simposi Internacional sobre Bilingüisme i Educació Bilingüe a Llatinoamèrica es durà a terme a Bogotà, Colòmbia, els dies 5, 6 i 7 d'octubre de 2006 a la Universitat dels Andes. Més informació a: <http://www.bilinglatam.com>

Escola Catalana, i Òmnium Cultural, organitzen el tercer dijous de cada mes a les 19h, una activitat de formació permanent, reconeguda pel Departament d'Educació. Pròximament:

16 de març, Jordi Sabater Pi: Els animals i les persones

20 d'abril: Miquel Desclot: La poesia a l'escola

18 de maig, Alfons Cornella: Noves tecnologies, nova societat

15 de juny, Joan Triadú: De generació en generació cap al futur.

El Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació (CUSC-UB/PCB) presenta el curs Complexitat, vida i intel·lecte en el món actual: un nou enfocament científicohumanístic coordinat per la Dra. Àngels Massip i Bonet (UB) i el Dr. Enric Puig i Giralt (URL). El curs pretén repensar les ciències, incloses les ciències humanes a través d'una proposta transversal, considerant aquells aspectes que ens permetin de trobar un llenguatge compartit. Precisar les bases del paradigma de la complexitat per adequar-les a una societat en procés de transformació. Del 14 de febrer al 30 maig de 2006 (30 hores). Dimarts (15-17h) Facultat de Filologia (aula 3.24)

Curs organitzat per la Societat Catalana de Llengua i Literatura: Parlar i escriure. L'impacte del llenguatge sobre l'escriptura. Impartit pel professor Miquel Siguan, de la Universitat de Barcelona. Lloc: sala Pi i Sunyer, seu de l'Institut d'Estudis Catalans (c. Carme, 47, Barcelona). Està compost per vuit sessions distribuïdes en quatre dijous consecutius (dues sessions de 40-45 minuts cada dia), del 9 al 30 de març del 2006.

Socis i sòcies:

La Junta directiva ha ampliat els seus membres amb la Sra. Maria Dolors Maura i Pascuet, que ja ha començat a actuar com a Tresorera. Alhora que li donem la benvinguda, li desitgem molts èxits. Substitueix en el càrrec la Sra. Natàlia Garriga i Roca, a qui li agraïm tota la feina des del primer moment d'actuació de la junta gestora.

Tenim notícia que han presentat la seva tesi, assolint així el grau de doctorat, els consocis següents:

Xavier Besalú i Costa a la UdG el mes de desembre passat, amb la modalitat de recull de publicacions, essent el primer de qui ens consta a Catalunya d'haver escollit aquesta nova modalitat.

M. Antònia Civat i Diu, a la UB, el proppassat 26 de gener. Amb una tesi intitolada *Educació i Món Rural a Catalunya*. Felicitats a tots dos.

Publicacions rebudes i informació sobre noves publicacions

Revista electrònica de Didàctica DIM: <http://dewey.uab.es/pmarques/dim/revista.htm>

Ha sortit un nou número de la revista electrònica Etic@net, que edita el Centre UNESCO d'Andalusia i la Universitat de Granada. Es pot consultar a l'adreça: <http://www.ugr.es/~sevimeco/>
També de la mateixa Universitat de Granada s'acaba de publicar el número 9 (2) de 2005 dedicat al coneixement per a l'ensenyament. *Revista de Currículum y Formación del Profesorado*, en versió electrònica: <http://www.ugr.es/~recfpro>

Alsina i Pastells, Àngel i Soler i Mata, Joan (2005). *Maria Antònia Canals. El compromís amb la renovació de l'escola*. Vic: Eumo.

Boix, Roser [coord.] (2004). *La escuela rural: funcionamiento y necesidades*. Madrid: CissPraxis.

Casas, Marta e.a. (2004). *Filles i filles de famílies immigrades a les escoles catalanes*. Barcelona: Institut Europeu de la Mediterrània.

Chavarría Navarro, Xavier; Hampshire, Stephen i Martínez, Francesc (2004). Una aproximación a los estudios de caso desde la práctica. *Revista de Investigación Educativa*, vol. 22, n. 2, pp. 443-458.

Colom, Antoni J.; Fernández, M. Carmen; Pastor, Immaculada i Rincón, Joan C. (2005). *Materials per a una pedagogia patrimonial a les Illes Balears*. Barcelona: IEC, Treballs de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, XXXIII.

Escola Catalana, núm. 425, Barcelona, Òmnium Cultural, desembre, 2005, dedicada a retornar el nom de cada cosa, a l'obra de Joan Coromines, Salvador Espriu i Germà Colon.

Escola Catalana, núm. 426, Barcelona, Òmnium Cultural, gener, 2006, dedicada a la família, l'adopció, les relacions amb l'escola.

Hernández Huerta, José Luis (2005). *La influencia de Celestín Freinet en España durante la década de 1930 : maestros, escuelas y cuadernos escolares*. Villares de la Reina (Salamanca): Anthema.

Huguet, Àngel (2005). *Fundamentos de educación bilingüe*. Bilbao: Editorial de la Universidad del País Vasco.

Pikabea, Iñaki, Joaristi, Luis i Lizasoain, Luis (2004). Uso social de un segundo idioma y estrategias de aprendizaje. *Revista de Investigación Educativa*, vol. 22, n. 2, pp. 459-472.

Prats, Joaquim i Raventós, Francesc [directors] (2005). *Els sistemes educatius europeus. ¿Crisi o transformació?* Barcelona: Fundació La Caixa. (disponible a Internet a l'adreça:

<http://www.es.lacaixa.comunicacions.com/es/pfes.php?idioma=cat&llibre=18>)

Revista de Educación (2005). Sociedad lectora y educación. Núm monogràfic. *Revista de Educación*, n. extr. ; 384 p.

Sanz Moreno, Àngel (2005). La lectura en el proyecto PISA. *Revista de Educación*. Madrid, n. extr. ; pp. 121-138.

Sarramona López, Jaume (2006). *Debate sobre la educación. Dos posiciones enfrentadas*. Barcelona: Paidós.

Stephenson, John; Sangrà, Albert e.a. (2004). *Fundamentos del diseño instruccional con e-learning*. Barcelona: UOC.

Tejada, José (2005). *Didáctica-currículum. Diseño, desarrollo y evaluación curricular*. Mataró: Davinci.

Comentaris de llibres

Prats, Joaquim i Raventós, Francesc [directors] (2005). *Els sistemes educatius europeus. ¿Crisi o transformació?* Barcelona: Fundació La Caixa.

Dirigit per Joaquim Prats, president del Consell Superior d'Avaluació i per Francesc Raventós, professor de la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona, ha comptat amb la participació d'experts de prestigi internacional: Pierre-Louis Gauthier, membre del *Centre International d'Études Pédagogiques* de Sèvres; Robert Cowen, catedràtic de l'Institut d'Educació de la Universitat de Londres; Barbara Schulte, de la Universitat Humboldt de Berlín; Bert P.M. Creemers, degà de la Facultat d'Educació de la Universitat de Groningen; i finalment, els professors Bart Maes i Roger Standaert de la Universitat de Gant.

L'estudi constata, a partir del treball de reconeguts experts, la diversitat dels actuals sistemes educatius europeus, dedicant un capítol a la situació de l'educació espanyola. Tots els països europeus analitzats es troben immersos en importants processos de transformació de l'educació, que en molts casos produeixen tensions internes i sovint es perceben com a crisi del propi sistema educatiu

La inversió pública en educació a Espanya és menor que la dels països de l'OCDE. La despesa mitjana per alumne es troba 1,3 punts per sota de la mitjana dels països de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE). En tots els països europeus es busquen solucions per superar el fracàs escolar a l'etapa

secundària obligatòria. Només alguns països com Finlàndia semblen haver superat aquest problema. El 1975, prop de 2,3 milions d'espanyols més grans de 16 anys eren analfabets, mentre que 30 anys després el nivell d'escolarització entre els menors de 16 anys arriba fins a la totalitat.

Per portar a terme l'estudi s'han elegit cinc països representatius de la Unió Europea (França, Anglaterra, Holanda, Bèlgica i Alemanya), dels quals s'analitzen els problemes que poden ser considerats causants dels dèficits en l'educació dels joves, amb un criteri que permetia comparar la realitat europea i il·lustrar així una exhaustiva anàlisi del sistema educatiu espanyol. Es passen revista als principals reptes comuns de l'educació a Europa.

La diversitat dels sistemes educatius europeus no condiciona necessàriament els resultats de l'educació, però hi ha unanimitat quant als principals problemes comuns detectats: els mals rendiments de l'educació obligatòria, base de la formació comuna de tots els ciutadans; l'escassa adaptació entre el sistema educatiu i el sistema productiu; la incorporació dels nous avenços tecnològics al món escolar per a la transmissió del coneixement; els problemes derivats de la incorporació massiva de la població immigrant a les escoles; i la ruptura de l'estabilitat i l'ordre en els establiments escolars amb l'aparició de brots de violència entre l'alumnat.

Són molt diferents els sistemes de formació i, sobretot, de contractació. L'estructura salarial és diversa i les diferències de salari mitjà entre els professors d'una mateixa etapa entre un país i un altre és molt àmplia. Els professors millor pagats són els portuguesos, alemanys, espanyols, i francesos; i, els pitjor retribuïts, els danesos, suecs, italians, irlandesos i, sobretot, els d'antics països comunistes de l'est europeu.

En el capítol que Joaquim Prats, director de l'estudi, dedica a analitzar el sistema educatiu espanyol, es detalla el procés de modernització de l'educació a Espanya, en els últims trenta anys, renovació que va ser iniciada als països democràtics d'Europa a partir del final de la Segona Guerra Mundial. En el nostre país ha existit una tradició de reforma permanent de les normes educatives, a diferència d'altres sistemes occidentals que han gaudit de major estabilitat legislativa. L'estudi analitza la llarga història de canvis normatius: els inicis del sistema educatiu modern a mitjan s. XIX, les lleis promulgades pel govern socialista (LODE i LOGSE) adopten un model d'educació comprensiva (ensenyar el mateix, amb els mateixos objectius, a tots els alumnes i a les mateixes classes). Durant el període del govern del Partit Popular (1996-2004), es va promulgar una nova llei que afectava l'organització i ordenació del sistema educatiu, a més del contingut dels plans d'estudi (LOCE). Posteriorment, una de les primeres decisions del nou govern socialista (2004) va ser paralitzar bona part de l'aplicació de la LOCE, proposant l'elaboració d'una nova norma bàsica en matèria d'educació, la LOE.

La inestabilitat normativa del sistema espanyol obeeix, segons Prats, a factors com la contraposició política i ideològica, la dificultat del sistema educatiu per adaptar-se a les noves realitats socials, culturals i econòmiques i la contradicció d'interessos entre les xarxes d'ensenyament (pública-privada). L'intens període de reformes educatives a Espanya ha coincidit amb un context d'universalització del dret a l'educació i de descentralització a les autonomies.

L'estudi destaca el ràpid creixement com una de les principals característiques del sistema educatiu espanyol en els últims vint-i-cinc anys. A Espanya, el sistema educatiu ha passat d'atendre a menys de la meitat de la població en edat escolar fins a igualar els nivells de països veïns. Qualitativament, el sistema educatiu ha emprès una profunda transformació dels seus objectius adequant-los als canvis socials, culturals i científics, a més de plantejar, per primera vegada, la universalització de bona part de l'educació secundària.

El creixement accelerat del sistema educatiu a Espanya es detalla amb les dades aportades a l'estudi. El 1975 hi havia un 10% d'infants de 6 a 11 anys no escolaritzats, un 65% de menors entre 12 i 14 anys assistien a escola, i més d'un 65% de joves entre 15 i 16 anys no cursaven estudis en centres reglats. El 1978, el 25% de població de més de 16 anys era analfabeta i amb prou feines un 57,4% dels espanyols tenia estudis primaris. A l'actualitat, la situació és l'oposada: l'escolarització d'infants entre 3 i 5 anys s'acosta al 100%, una xifra que en els anys 90 no arribava al 50%; en la franja entre els 6 i 15 anys (etapes educatives obligatòries i gratuïtes) s'ha assolit la total escolarització; l'ensenyament secundari postobligatori ha augmentat fins a el 70%, encara que segueix essent una taxa inferior a la mitjana europea.

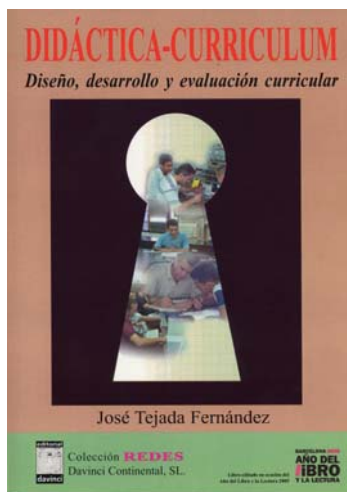
Quant a la despesa pública en educació, el procés de descentralització ha estat un dels canvis més importants en els últims vint-i-cinc anys. Actualment, prop del 90% de la despesa en educació està en mans dels governs autonòmics. En inversió, Espanya se situa a la zona baixa dels països desenvolupats sense arribar a la mitjana de la Unió Europea,

només per davant de Portugal i Polònia i ocupant el lloc 18 dels 23 països de l'OCDE. De la mateixa manera, la despesa mitjana per alumne, situa Espanya per sota de la mitjana de l'OCDE.

Com a conclusions, la primera constatació de l'estudi dirigit pels professors Joaquim Prats i Francesc Raventós és la varietat en els models d'organització de l'educació als països de la Unió Europea, una diversitat a nivell organitzatiu, competencial i d'ordenació. El llibre destaca l'alt nivell de formació, democratització i de possibilitats d'accés que ofereixen els sistemes educatius europeus. L'èxit dels sistemes educatius europeus es basa en la cohesió social, els sistemes de formació del professorat i el bon funcionament dels centres escolars. Actualment, es troben com a capdavanters dels resultats educatius països com Finlàndia, Holanda, Bèlgica i Suècia; mentre que, amb pitjors resultats, es troben Portugal, Grècia, Itàlia i Espanya.

Les polítiques dels sistemes educatius europeus tendeixen a orientar-se cada vegada més cap a la doctrina de la competitivitat i de la competència econòmica, en comptes de la igualtat i la cohesió social. No hi ha consens entre els països sobre les fórmules a seguir per a aconseguir la integració escolar de les diferents minories en relació als seus trets culturals, la seva llengua, etc. Tot això en un context l'objectiu fonamental del qual ha de ser que ni la condició social ni la procedència predeterminin la trajectòria escolar.

Tejada Fernández, José (2005). *Didáctica-curriculum. Diseño, desarrollo y evaluación curricular*. Mataró: Davinci.

L'autor d'aquest tractat de Didàctica és catedràtic de la Universitat Autònoma de Barcelona i dirigeix el Grup d'Investigació en Formació Ocupacional (CIFO). Ens presenta una obra actual, molt ben estructurada, que tracta tots els principals temes de la Didàctica i demostra la seva absoluta i total relació amb el currículum o programa d'estudis. Procedeix, d'entrada a unes anàlisis conceptuals de l'objecte de la didàctica: l'ensenyament, l'aprenentatge, la instrucció i la formació. A continuació, passa revista als corrents epistemològics o paradigmes i supera el debat entre modernitat i postmodernitat sense defugir-lo. Arriba a punts de vista encara més actuals, la vigència dels quals dependrà molt de la teoria que s'expliqui en aquest moment a les universitats, però que per a això caldrà tenir en compte l'aportació del professor Tejada.

De vuit capítols, els tres primers fonamenten la didàctica com a disciplina científica, alhora que saber tecnològic i pràctic. I els cinc capítols restants tracten del currículum, sense deixar per aquest motiu d'aprofundir en el coneixement didàctic, ja que totes les seves pàgines traspuen aquest coneixement. Ara bé, aquesta segona part sembla més adequada per influir en la intervenció curricular

des d'una lògica del disseny, desenvolupament i fins i tot avaluació del currículum.

Presenta un model de síntesi en tres nivells: sociocultural ampli, institucional o escolar i el més específic propi de l'aula. Il·lustra molt bé, amb un encert admirable, la relació estreta entre la didàctica i el currículum. De manera que una aparent dicotomia que alguns havien presentat amb un elevat grau de complexitat que no podia més que portar-nos a la perplexitat, aquí es veu amb una claredat nítida. Per a qui encara no tingués prou clars aquests conceptes, li recomanaria la lectura de les pàgines 126 a 129. També es mereix un reconeixement especial, a favor de la Didàctica i de la Pedagogia en general, el valor d'haver posat al títol els dos conceptes didàctics i curriculars, com havien fet no fa gaire autors com Díaz Barriga (1984), Álvarez (1987), Serna (1992), Cebrián (1992), de la Torre (1993), Mena (1998) i ara el mateix Tejada. La prova de l'actualitat d'aquest enfocament que relaciona la didàctica amb el currículum és el conjunt de treballs dels millors especialistes del món reunits als països nòrdics (Oslo, 1995, Kiel, publicacions de l'AERA), treballs que, a partir de la darrera dècada han iniciat el necessari contacte entre les tradicions centreuropees i anglosaxones.

Podem afirmar que és una obra que no passarà desapercebuda i que les seves propostes influiran molt aviat en la teoria i la pràctica del currículum en el nostre país.
(Joan Mallart)

Sarramona López, Jaume (2006). *Debate sobre la educación. Dos posiciones enfrentadas*. Barcelona : Paidós.

L'autor, catedràtic de la Universitat Autònoma de Barcelona, és un membre destacat de la Societat Catalana de Pedagogia, un dels seus fundadors. Amb aquesta obra, recorda un altre magnífic treball elaborat a quatre mans amb Octavi Fullat (1982: *Cuestiones de la educación. Análisis bifronte*. Barcelona, Ceac) i que també presentava dos

punts de vista diferents sobre les qüestions. Ara bé, en aquell cas les opinions eren certament dels autors reals que ho signaven. Aquí juga amb un diàleg entre dos personatges.

Només les ments simplistes o clarament dogmàtiques neguen la possibilitat que els altres puguin tenir raó i mereixin ser escoltats i atesos. Sota aquests paràmetres està escrita aquesta obra, estructurada en forma de diàleg entre dos suposats professionals de l'educació que donen vida a dues posicions que, en cadascun dels temes tractats, es podrien considerar antagòniques. Es tracta de dos personatges que extremen sovint els seus posicionaments, tal com sol succeir en la vida quotidiana quan es debaten els temes educatius, si bé llavors rarament es realitzen diàlegs sinó més aviat monòlegs, que són llançats de manera punyent contra els oponents. Sempre resulta més fàcil tancar-se en les pròpies posicions que respondre preguntes dels altres que pensen de manera diferent i posen a prova els nostres propis criteris davant dels aliens. Els diàlegs presentats en aquesta obra se situen en un marc de plena democràcia social, on les idees són defensables sempre que no vulnerin els drets bàsics de la persona. Estan exclosos, per tant, plantejaments radicals que no tindrien cabuda en una societat democràtica on la llibertat de cadascú té com a límit la dels altres. Els temes tractats són una mostra dels temes candents en aquests moments a l'educació, però sens dubte són tots de primera importància.

Cal esperar que el lector que s'endinsi a les seves pàgines trobi a l'obra l'oportunitat de posar a prova els seus propis criteris, gràcies al debat mental que tenen els dos interlocutors i que, sens dubte, ha d'ajudar a comprendre millor les situacions complexes i, en tot cas, a acostar-se als posicionaments d'aquells qui no pensen igual. Aquest, almenys, ha estat el desafiament que ha mogut el seu autor. Esperem que el pugui anar aconseguint en bona mesura pel bé de la nostra educació i el felicitem per aquesta nova i interessant publicació.

Roser Boix (coord.) (2004). *La escuela rural: funcionamiento y necesidades*. Madrid: Praxis (col. "Experiencias"), 270 pàgines.

La escuela rural: funcionamiento y necesidades recull un conjunt de treballs de diversos autors, coordinats per Roser Boix, que ens traslladen al món poc conegut i, a voltes, poc valorat de l'escola rural. Editat per Paidós dins la sèrie "Experiencias", consta de tres parts: introducció, presentació de les experiències i consideracions finals.

A la introducció, la coordinadora del llibre, experta i coneixedora, des de l'experiència personal, de l'escola rural, ens parla de la concepció actual d'aquest tipus d'escola i les seves característiques que la fan una escola innovadora i de la qual poden aprendre altres centres educatius. L'escola rural, basada en l'heterogeneïtat, amb grups de nens d'edats, capacitats i nivells diferents, és una escola oberta a l'entorn, que pot convertir-se en el nucli cultural i dinamitzador del poble. L'escola rural potencia el treball en grup i l'aprenentatge col·laboratiu a l'aula entre els nens de diferent edat. L'escola rural, actualment, funciona de manera coordinada entre diferents centres que comparteixen una afinitat pedagògica. Per últim, entre altres característiques de l'escola rural dels nostres dies, destaquem l'ús pioner de les tecnologies de la informació i de la comunicació que la salven del seu possible aïllament i l'obren a la globalitat.

Les experiències que es presenten en aquest llibre són diverses i es desenvolupen en diferents comunitats autònomes d'Espanya. La primera d'elles portada a terme a Catalunya en un poble del Penedès, explica com una escola petita, la de Sant Marçal, es converteix, en créixer, en una escola completa, però, malgrat això, no renuncia a una de les característiques més bàsiques de l'escola rural que fins aquest moment tenia com a escola petita: l'heterogeneïtat d'edats i la barreja de nivells dins d'una mateixa aula. Aquesta organització no és rígida, sinó que en funció de les àrees i dels continguts a treballar l'agrupament pot ser diferent. Altres experiències innovadores portades a terme en diverses comunitats autònomes (Aragó, País Basc, Canàries, Galícia i Astúries) es refereixen a temàtiques com la potenciació de l'aprenentatge constructivista a l'aula, la creació i funcionaments dels CRIES (Centres rurals d'innovació educativa), les aules autosuficients i pupitres digitals...

Aquest llibre ens mostra una escola rural innovadora i lloc propici per al canvi pedagògic. Cal que les administracions la tinguin en compte, sàpiguen atendre les seves necessitats i que la societat li reconegui la seva funció fonamental dins del món rural actual.

Mariàngels Riera
